

DIPLOMES D'ACREDITACIÓ I CAPACITACIÓ (DAC) EN INSTRUMENTS COMPLEMENTARIS DE LES CURES INFERMERES: TERÀPIES NATURALS I COMPLEMENTÀRIES.

Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona

Comissió de Teràpies Naturals i Complementàries

Barcelona, juliol de 2009

3a versió juny de 2012

COL·LEGI OFICIAL
INFERMERES I INFERMERS
BARCELONA

© Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona
Membres de la Comissió de Teràpies Naturals i Complementàries en el moment de
l'elaboració del document:
Mercè Arqué Blanco, Núria Cuxart Ainaud, Mª Ángeles Erdozain Aguas, María Victoria
García Aparicio i Núria Rosell Reig.
ISBN 978-84-694-0146-0

Introducció

Aquest document té com objectiu proposar els termes a partir dels quals el Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB) pretén establir el sistema per a l'obtenció del Diploma d'Accreditació i Capacitació (DAC) en la utilització d'Instruments Complementaris de les Cures Infermeres (ICCI) des de diferents perspectives.

Aquest sistema d'acreditació vol pal·liar les conseqüències que per a la professió infermera a Catalunya ha tingut la interrupció de la regulació de l'exercici de les teràpies naturals pretesa a través del Projecte de Decret pel qual es regulen les condicions per a l'exercici de determinades teràpies naturals. És, en definitiva, un reconeixement de les infermeres del COIB i a través del COIB a aquelles infermeres i infermers col·legiats experts en aquest camp de la pràctica. Aquest reconeixement – dels col·legues- es planteja com a pas intermedi –però molt important– per a la validació de la pràctica, la formació, la recerca i la gestió en aquestes teràpies fins que des del Departament de Salut de la Generalitat s'aconsegueixi regular la formació i l'exercici.

Les infermeres i els infermers som conscients que els ciutadans i les ciutadanes recorren a aquestes formes d'atenció cada vegada amb més freqüència i que la necessitat de garantir-ne la qualitat passa indiscutiblement pel seu reconeixement i acreditació. És per això que els criteris que s'estableixin per a l'obtenció del DAC del COIB han de ser coherents amb les bases de la nostra disciplina i l'objectiu de tenir cura de les persones, considerant tot tipus de teràpies, mitjans o instruments per a proporcionar cures.

El COIB entén que la utilització d'aquests instruments complementaris s'ha d'emmarcar dins la pràctica autònoma de la infermera sense cap tipus de supervisió ni dependència i que ha d'establir l'autoritat i la competència dels professionals infermers en allò que suposen les seves quatre activitats principals: l'assistència, la docència, la recerca i la gestió. A través d'aquest sistema d'obtenció del Diploma d'Accreditació i Capacitació (DAC) es pretén ajudar a evidenciar, amb rigor, el benefici que aporten, a ordenar la formació i a promocionar la recerca.

Per a la realització d'aquesta proposta el COIB ha elaborat el document *Bases per a l'acreditació de la competència de les infermeres en Teràpies naturals i complementàries del COIB*¹, en el qual s'ha sustentat. Aquest document es publica com a suport bibliogràfic conjuntament amb aquesta proposta i dins el document *Instruments complementaris de les cures d'Infermeria*, publicat pel COIB l'any 2004², que es pot sol·licitar al COIB.

¹ LÓPEZ J. i ARQUÉ M. *Bases per a l'acreditació de la competència de les infermeres en Teràpies naturals i complementàries del COIB*. Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona, 2008. Disponible en www.coib.es

² LÓPEZ RUIZ, J. i col·laboradors. *Instruments complementaris de les cures d'infermeria. Document marc*. Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona, 2004.

1. ASPECTES GENERALS

Què són les Teràpies Naturals i Complementàries per a les infermeres?

Es consideren *Teràpies Naturals i Complementàries*³ les activitats terapèutiques, intervencions no agressives, que preferentment utilitzen medis i mitjans naturals com l'aire, l'aigua, la terra, les plantes, l'exercici, la dieta... També s'hi fan servir les mans, la ment i la pròpia presència del terapeuta en mecanismes d'autocontrol mental del propi client, dirigint-ne l'energia, la força, el pensament positiu, malgrat que ja s'està introduint la tecnologia en aquest camp.

A través d'aquestes teràpies la infermera, en tant que terapeuta, actua com a medidora i activadora dels recursos i atorga tot el protagonisme a la naturalesa i a l'energia de la persona atesa. La seva finalitat és:

- Tractar de potenciar i activar els propis recursos de la persona i les seves pròpies defenses, aconseguir l'equilibri i el benestar i millorar la qualitat de vida.
- Ajudar la persona a fer front a la seva situació de salut, segons les seves pròpies decisions, i a recuperar l'harmonia amb ella mateixa i amb l'entorn, ja que es considera que els problemes de salut estan determinats per la ruptura d'aquesta harmonia i pels bloqueigs de la pròpia energia.

Pel que fa a la denominació, en la present proposta es recupera la denominació *Instruments complementaris de les cures infermeres*, pròpia de la professió infermera a Barcelona (Catalunya) tal com s'argumenta en el document publicat pel Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona, l'abril de 2004, que amb el nom d'*Instruments complementaris de les cures d'Infermeria* es posiciona respecte a la utilització d'aquests instruments i unifica posicions i criteris entre els professionals infermers.

És a través d'aquesta publicació que, seguint els plantejaments publicats per l'Ordre d'Infermeres i Infermers del Quebec (OIIQ) –institució capdavantera de la Infermeria del món–, a través del seu document *Els instruments complementaris de les cures* (1987)⁴ el COIB pren posició en el tema i després de reflexionar i debatre si aquests mitjans han de ser considerats pels professionals infermers com a “teràpies”, “medicines”, “enfocaments”, “pràctiques”, “tècniques”, etc. arriben a la conclusió que es

³ LÓPEZ RUIZ, J. i col·laboradors. *Instruments complementaris de les cures d'infermeria. Document marc.* Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona, 2004.

⁴ *Les instruments complémentaires des soins.* I Presse de Position i II Document d'Apruy. Ordre des Infirmières et Infirmiers du Quebec (OIIQ), 1987.

tracta d'un conjunt "d'instruments" que complementen els altres mitjans i instruments convencionals que la infermera⁵ utilitza en l'exercici de la seva professió per al manteniment, promoció o conservació de la salut⁶.

El COIB comparteix la proposta que fa l'OIIQ pel que fa a la denominació d'"instruments" dins el context de les cures infermeres, en el sentit que són un mitjà per a proporcionar cures infermeres. Així, entenem aquests instruments imprescindibles per al desenvolupament de la Infermeria, però que com instruments que són així hem d'utilitzar-los, sabent que hi ha un objectiu final que transcendeix, que li dóna sentit, que el justifica, que ens diu què volem aconseguir a través d'ells: les cures infermeres.

Situació actual

Des que el Grup de Teràpies Complementàries del Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (ara Comissió de teràpies naturals i complementàries del COIB) va elaborar el Document Marc, publicat el 2004, s'han produït canvis i avenços importants pel que fa a la integració i la possible regulació de les Teràpies Naturals (TN) i/o Teràpies Complementàries (TC) i la Medicina Complementària o Alternativa (MCA).

Altra vegada, el COIB i la Comissió de Teràpies Naturals i Complementàries del COIB, en la línia del seu primer document, es torna a plantejar que les seves col·legiades i col·legiats, i les infermeres en general, puguin integrar aquestes teràpies en la pràctica, amb competència, en exercici de la seva funció pròpia. És per això que vol generar els criteris necessaris per reconèixer els mèrits que han obtingut les infermeres que treballen en aquest àmbit, de manera que els permeti oferir cures infermeres a través d'aquestes teràpies amb garanties de qualitat i en coherència amb els avenços i els plantejaments que s'estan produint dins i fora del nostre entorn.

Tot i que hi ha hagut moltes dificultats, sembla cada vegada més evident que les declaracions, recomanacions i polítiques relacionades amb la regulació i acreditació de les TN impliquen governs, col·legis professionals, centres, organitzacions, associacions i publicacions relacionades amb els professionals sanitaris i s'orienten cap a la seva regulació i la seva integració en la pràctica professional.

Entretant, sembla també oportú que el COIB, que compta amb un nombre important d'infermeres i infermers que utilitzen aquestes teràpies com a instruments complementaris de les cures infermeres, comenci a recórrer aquest camí i, amb criteris d'ordenació professional, proposi l'obtenció d'aquest Diploma d'Acreditació i

⁵ De la mateixa manera que ho fa el Consell Internacional d'Infermeres (CII), en aquest document, quan es fa referència a *la infermera* cal entendre que s'al·ludeix a professionals d'ambdós sexes.

⁶ *Op. cit.* LÓPEZ RUIZ, J. i col·laboradors (2004).

Capacitació (DAC) com a primer pas del que hauria de ser en un futur el reconeixement formal d'aquesta capacitat acreditativa del COIB per delegació de l'Institut d'Estudis de la Salut a través de l'encomanda de la seva gestió que articuli aquesta transferència de competència.

Per tant, aquest Diploma d'Accreditació i Capacitació que el COIB planteja cal entendre'l sempre com el reconeixement col·legial a l'esforç en formació i manteniment de la competència feta pels professionals que realitzen pràctiques professionals que, a hores d'ara, no estan administrativament reconegudes ni regulades.

Finalitat

La finalitat de la proposta és la següent:

- El Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB) crea el Diploma d'acreditació i capacitació en Teràpies Naturals (DAC) per oferir un sistema que serveix per avalar els coneixements aconseguits pels professionals infermers en aquesta matèria i permeti l'obtenció d'un diploma d'acreditació i capacitació per a la pràctica de les TN/TC.
- Disposar d'un sistema que serveixi perquè el COIB pugui avalar els coneixements aconseguits pels professionals infermers en aquesta matèria i permeti l'obtenció d'un Diploma d'Accreditació i Capacitació per a la pràctica de les TN/TC.

Objectius

Sense renunciar a d'altres objectius que es formulen en el document *Bases per a l'acreditació de la competència de les infermeres en Teràpies naturals i complementàries del COIB*⁷, amb aquesta proposta es pretén:

- Generar les condicions en les quals les infermeres puguin veure acreditada la seva competència per a l'exercici mitjançant les TN/TC.
- Descriure els criteris per a l'acreditació i la capacitació per a la utilització d'un grup o d'una determinada TN/TC en particular.
- Descriure els requeriments o criteris per a crear un comitè per a l'acreditació d'infermeres en TN/TC en el si del COIB.

⁷ Op. cit. LÓPEZ J. i ARQUÉ M. (2008).

Enfocament que guia i orienta l'activitat infermera a través de les TN/TC

L'exigència d'una filosofia infermera que centra el seu servei en la persona duu també les i els professionals a qüestionar contínuament el seu propi enfocament disciplinar, el seu propi camp d'acció, el seu propi camp de coneixement, d'investigació i de docència, les capacitats i condicions del seu servei, i la pròpia autonomia professional en els diferents àmbits d'actuació que la seva missió social requereix. No només pel fet de ser una disciplina professional rellevant, sinó també per a poder influir en la pròpia societat i respondre millor a les demandes que a cada moment es generen.

En els inicis de la professionalització de la infermeria amb F. Nightingale (1858), la persona, la salut i la malaltia i les cures infermeres han estat estretament relacionades amb la naturalesa i els diferents elements que la integren. Nightingale va ser la primera en introduir el concepte d'energia en les cures, l'ús de mitjans naturals, la capacitat de la persona per a ajudar-se a si mateixa. Fins i tot recull en els seus escrits els efectes de la musicoteràpia i dels colors, i recomana que es considerin en les cures infermeres.

Seguint les orientacions de F. Nightingale i les posteriors conceptualitzacions holístiques, ja trobem incloses algunes de les TN com a intervencions de les cures infermeres. J. Engebretson recomana que "les infermeres hem de reflexionar sobre el fet que molts dels components relacionats amb les TN ja s'inclouen en diferents teories infermeres⁸". Ho podem veure analitzant, entre unes altres, les teories de Martha Rogers, Madelain Leininger, Jean Watson, Margaret A. Newman, Dolores Krieger, Rosemarie Rizzo-Parse i Afaf I. Meleis⁹.

Des de fa temps algunes TN han estat incorporades per associacions científiques en les Classificacions Internacionals d'Infermeria (CII), en els Diagnòstics Infermers (DI) i en la Classificació de les Intervencions Infermeres (NIC). És a dir, en la classificació d'aquelles actuacions autònomes que determinen i realitzen les infermeres dirigides a l'obtenció d'uns resultats concrets en la resolució dels diagnòstics infermers o problemes d'infermeria. En la llista d'aquestes intervencions, veiem incloses el Tacte Terapèutic, la Musicoteràpia, la Acupressió, la Relaxació, la Visualització i el Massatge, entre d'altres.

⁸ ENGBRETSON J. *Alternative and complementary healing: Implications for nursing*. Journal of Professional Nursing 1999; 15(4): 214-223.

⁹ LÓPEZ J. *Instrumentos Complementarios de los cuidados enfermeros: toma de posición*. Enfermería Clínica 2003; 13(4): 127-36.

La formació en Teràpies Naturals i/o Teràpies Complementàries

L'acreditació per a la pràctica de les TN/TC no pot quedar al marge de considerar la formació que reben els professionals infermers per a desenvolupar aquesta modalitat de cures. En l'àmbit de la formació infermera s'imparteix algun coneixement referent a aquestes teràpies en assignatures optatives, depenent del compromís de determinats professors. Encara que estiguin presents en totes les escoles d'Infermeria, per les característiques de les assignatures no permet aprofundir ni garantir que arribin a tots els alumnes dels ensenyaments de la Infermeria. A aquest fet s'afegeix que, malgrat els esforços realitzats per algunes escoles d'Infermeria, la formació postgraduada és escassa.

És per això, també, que el Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona ja fa uns anys que ofereix una oferta formativa en aquests tipus d'instruments, formació que sens dubte contribueix a la normalització d'aquesta pràctica amb garantia i qualitat.

Valors i principis que guien aquesta proposta

Tenint en compte els valors que dominen a la societat i els valors i principis destacables de la professió, és exigible que els plantejaments que guien aquesta proposta hi estiguin en coherència. És per això que cal que les i els professionals als quals s'acrediti per a la pràctica de TN/TC es comprometin a:

- Respectar el dret de les persones a escollir unes determinades cures d'acord amb les seves creences, valors, enfocaments filosòfics i necessitats de cada moment.
- Reconèixer que l'atenció oferta involucra la globalitat de la persona, inclosa la seva dimensió espiritual i energètica, i la relació que manté amb el seu entorn: enfocament holístic.
- Respectar la dignitat de la persona, la seva intimitat, la seva individualitat i la manera particular de viure els esdeveniments de la seva vida.
- Assumir el dret de la persona que l'atenció que se li presti per mitjà de les TN tingui garantia de seguretat, qualitat i eficàcia, i el rigor científic exigible a cada moment.
- Respectar el dret de la persona a ser informada en cada moment sobre la cura que se li ofereix, les condicions en les quals es presta aquesta modalitat de cures i els resultats possibles que es persegueixen.

- Respectar el dret de la persona a rebre l'educació necessària per a millorar la seva salut, els seus estils de vida i prevenir problemes de salut.
- Assumir el compromís que el servei que ofereix s'emmarca en la perspectiva professional, coherent amb la filosofia de la professió, els seus valors, models conceptuals, coneixements, funció i competència.
- Assumir el compromís de desenvolupar aquesta activitat seguint els plantejaments metodològics de la pràctica professional infermera, com a garantia de qualitat i com a mitjà per a disposar de dades per a la investigació d'aquesta modalitat de cures.
- Mantenir el compromís d'avaluar aquestes cures i investigar sobre elles.
- Assumir el compromís de mantenir l'autocura personal per a poder ser instrument o mediador en el procés de salut de les persones cuidades.
- Realitzar una formació continuada com a mitjà per a desenvolupar competència en les habilitats i actituds pròpies d'aquesta modalitat de cures i garantia de bona pràctica professional.
- Generar i mantenir els entorns terapèutics per a desenvolupar-hi adequadament les TC/TN i contribuir així a produir els beneficis desitjats.

2. CLASSIFICACIÓ DE LES TERÀPIES NATURALS I COMPLEMENTÀRIES I ELS POSSIBLES ÀMBITS D'ACREDITACIÓ

El document de referència reflecteix la dificultat per aconseguir una definició genèrica que compregui les múltiples teràpies. És per això que les diferents classificacions existents adopten criteris relacionats amb la finalitat, la tipologia i la facilitat d'aplicació i, fins i tot, d'acord amb els criteris de dificultat en el seu aprenentatge, grau de complexitat i entrenament requerit i ús que els practicants o terapeutes poden fer d'aquests mitjans en la seva activitat habitual.

Adaptant la classificació que proposa l'informe de la *White House Commission on Complementary and Alternative Medicine Policy* i el *Centro Nacional para la Medicina Complementaria y Alternativa*, (NCCAM)¹⁰, es proposa la següent classificació en cinc categories o dominis:

- *Sistemes mèdics alternatius*: es consideren sistemes complets de teoria i pràctica, sistemes alternatius a la medicina convencional, i que s'han practicat principalment a la Xina i a l'Índia des de fa milers d'anys. Inclouen la medicina tradicional xinesa, l'ayurvèdica, la neuropatia i l'homeopatia. També s'hi inclou la medicina tibetana i el xamanisme.
- *Les intervencions ment-cos*: inclouen aquelles tècniques o intervencions que realcen la capacitat de la ment per a afectar les funcions i símptomes corporals. Inclou les teràpies de suport, teràpia cognitiva i conductual, la meditació, la relaxació i la visualització, teràpia de l'art, musicoteràpia, kinesiologia, ioga i sofrologia, entre d'altres.
- *Les teràpies amb base biològica*: utilitzen substàncies naturals, com herbes dietètiques, aliments i vitamines. S'hi inclouen també substàncies que no sempre han estat provades científicament, com el cartílag de tauró en el tractament del càncer.... També s'hi inclouen la teràpia ortomolecular, els oligoelements i la fitoteràpia.
- *Mètodes de contacte amb el cos*: posen l'èmfasi en la manipulació o en el moviment d'una o diverses parts del cos. Inclouen quiromassatge, osteopatia, reflexologia, teràpia craniosacral, drenatge limfàtic i shiatsu.

¹⁰ NCCAM. "What is CAM". [00-07-2007] Disponible a <http://nccam.nih.gov/health/whatiscam/>.

- *Teràpies de base energètica*: es basen en la manipulació dels camps d'energia i inclouen tant les que afecten els camps d'energia que envolten el cos humà i el penetren com les que impliquen l'ús no convencional de camps electromagnètics, camps de corrent altern, etc. Són exemples el reiki, el tacte terapèutic, les flors de Bach, aromateràpia, tècnica metamòrfica, electroteràpia i cromoteràpia.

Pel que fa als possibles àmbits d'acreditació pel COIB, sembla oportú i prudent que es comenci acreditant aquelles teràpies que amb més facilitat poden ser utilitzades en l'àmbit de la pràctica diària de les cures infermeres i que estan incloses en el que podem considerar Instruments Complementaris de les Cures Infermeres o en la Classificació de les Intervencions Infermeres.

Inicialment i sense perjudici d'ampliar-ho progressivament, de totes les descrites en l'adaptació de la *White House Commission on Complementary and Alternative Medicine Policy* i el *Centro Nacional para la Medicina Complementaria y Alternativa* (NCCAM), el COIB planteja com a possibles àmbits d'acreditació per a l'obtenció del Diploma d'Acreditació i Capacitació en Instruments Complementaris de Cures Infermeres (ICCI) les infermeres que, en l'exercici de tenir cura, utilitzin les teràpies següents:

- Del grup *Intervencions ment-cos*: sofrologia.
- Del grup *Mètodes de contacte amb el cos*: massatge terapèutic i reflexologia podal.
- Del grup *Teràpies de base energètica*: teràpia floral i tècnica metamòrfica.

De la mateixa manera, s'ha utilitzat com a criteri el fet que fossin teràpies de les quals es disposi de formació reconeguda fora de l'àmbit universitari.

3. L'OBTENCIÓ DEL DIPLOMA D'ACREDITACIÓ I CAPACITACIÓ: PROCEDIMENT I BAREM PER A L'AVALUACIÓ

Una vegada exposats els possibles àmbits d'acreditació que, inicialment i amb possibilitat de ser ampliat, pot oferir el COIB, cal posar també en coneixement de col·legiades i col·legiats els criteris que han de determinar l'obtenció d'un DAC en una determinada TN/TC, coherents amb els plantejaments que fins aquí s'han desenvolupat en aquest document i sempre relacionats amb aquesta matèria.

Com ja s'ha descrit en línies generals, tracten de:

- Donar una resposta a la demanda de la societat respecte a aquest tipus de cures, i que els responsables de les institucions sanitàries i les persones que decideixen i/o desitgen rebre aquests serveis tinguin la garantia que la infermera o l'infermer que els ofereix està capacitada per a fer-ho.
- Afavorir el desenvolupament de la professió, garantir la competència dels seus professionals i el dret que tenen a oferir, entre tots els serveis, les TN/TC en les quals són competents. Aquesta és la intenció del COIB en determinar aquests criteris fent ús de les seves atribucions.
- Respectar el dret de les col·legiades i col·legiats a conèixer els plantejaments, els principis i les exigències que estan presents en la finalitat d'aquest document i que justifiquen els criteris per a l'acreditació de competència en una determinada TN/TC.

Els criteris exigibles i la seva justificació en matèria de TN/TC

- a) Nivell de coneixements
- b) Entrenament pràctic i experiència acumulada
- c) Participació en esdeveniments científics
- d) Activitat docent
- e) Publicacions
- f) Activitat investigadora

a) Nivell de coneixements

Inclou el nivell de coneixements que un professional infermer ha adquirit en una TN/TC determinada. Aquest criteri recull el grau de formació teòrica i pràctica bàsica, sense la qual difícilment pot realitzar una determinada intervenció.

Encara que el coherent és que avui la formació es faci en els centres universitaris, s'és conscient que no ha estat possible rebre-la per les moltes dificultats que han tingut les activitats formatives relacionades amb aquest àmbit. És per això que s'assumeix que la majoria d'aquests coneixements s'han adquirit en centres no homologats. Sigui quin sigui el centre és exigible presentar documentació del centre, continguts del programa, temps dedicat a aquesta formació i quan s'ha realitzat. És exigible també un document acreditatiu (sigui un diploma o un certificat).

El temps dedicat a la formació es quantificarà en nombre de crèdits, respectant els criteris que avui es tenen en l'àmbit de l'educació universitària (10 hores: un crèdit), prioritzant aquelles activitats acreditades pel Sistema Nacional de Salut i establint els estàndards necessaris per a la resta.

A més de la formació bàsica i continuada, es valorarà la participació en tallers, seminaris, jornades, congressos, etc. que consten en les hores realitzades i que permeten al professional actualitzar els coneixements en una TC determinada. Es parteix del convenciment que, quan es desitja ser competent i tenir cert domini d'un coneixement en particular, s'ha d'estar al dia dels avenços; per aquest motiu això es considera un criteri rellevant.

b) Entrenament pràctic, habilitat, experiència acumulada i la utilització de metodologia en l'atenció al client

En aquest apartat es pretén avaluar l'experiència acumulada en la pràctica a través d'una TN/TC determinada. Aquest és un altre factor que demostra la competència d'un professional. Aquesta experiència es pot haver adquirit tant en l'activitat d'un centre públic com privat, així com per compte propi o aliè.

Sembla coherent que quan s'ha adquirit un determinat coneixement s'utilitzi en la pràctica i permeti desenvolupar habilitat, experiència i tenir domini, cosa que permet ampliar coneixement teòric i pràctic i avançar cap a la competència exigible d'un expert. A més es pot valorar la capacitat de documentar-se per estar al dia dels avenços que s'aconsegueixen en l'àmbit de les TN/TC.

Entre les competències infermeres figura també la utilització sistemàtica de la metodologia de treball, per la qual cosa si s'aplica una determinada teràpia en la pràctica és coherent que es faci utilitzant protocols i guies que demostrin la manera com es realitza el treball, com es realitzen els registres de l'atenció que es presta,

si es recullen i es registren dades suficients per a poder avaluar la pràctica i els resultats que s'obtenen de la persona atesa.

c) Participació en esdeveniments científics

El fet de participar en congressos o esdeveniments semblants és avui una activitat molt comuna entre els professionals, i solen ser un fòrum per a comunicar avenços, fer actualitzacions i obrir noves perspectives. Un criteri més que ha de ser considerat per a l'acreditació és la participació en congressos relacionats amb l'àmbit de les TN/TC.

L'elaboració i presentació de ponències, comunicacions o pòsters en congressos o jornades també és un criteri al qual sembla oportú atribuir una puntuació rellevant pel component que té de recerca d'informació, de domini de la documentació, de l'ús de metodologia i de l'organització de continguts. Suposen un element que es pot valorar molt en la consideració d'una disciplina determinada.

d) Activitat docent

Aquesta activitat formativa ha de ser considerada perquè demostra la reflexió i l'estudi realitzat per a fer comprensibles a uns altres uns determinats coneixements.

Participar en la formació dels propis professionals és una de les activitats significatives per a desenvolupar la funció de tenir cura. És molt lloable i rellevant que siguin els professionals infermers que ja han adquirit coneixement i experiència important en determinades TN/TC els quals formin en aquests coneixements els seus col·legues, i aquest fet ha de ser considerat.

Cal reconèixer aquelles infermeres que en el seu exercici docent i en aquest àmbit de les TC/TN, han estat capaces de fer seus aquests coneixements i donar-los un enfocament infermer. I més, si es considera que, amb freqüència, aquests coneixements s'han après en centres on habitualment no es formen infermeres i per professionals que no pertanyen a l'àmbit infermer.

e) Publicacions relacionades amb el tema

Amb aquest criteri, a més, es pretén estimular els professionals infermers a comunicar les seves troballes, les seves experiències, vivències, etc. i a fer avançar el coneixement infermer en aquest camp.

La normalització d'una pràctica està també molt relacionada amb la seva divulgació i amb la comunicació de les experiències i dels resultats que s'obtenen, a més de

ser un mitjà per a ampliar coneixements, i encara més si això es realitza en els mitjans en els quals publiquen els propis professionals.

Considerant l'esforç i dificultats que comporta publicar un article, sigui quin sigui el seu caràcter, és lògic valorar molt positivament aquest criteri.

f) Investigació

És oportú i necessari valorar el desenvolupament d'una investigació o el fet de col·laborar en algun projecte ja en marxa, sempre en referència a la TN de la qual se sol·licita l'acreditació perquè, si en tots els àmbits de l'activitat professional és important la investigació, en aquest cobra especial rellevància per la particularitat d'aquests coneixements i perquè és necessari demostrar la validesa, l'eficàcia i la garantia de seguretat quan s'ofereix una TN/TC.

També perquè el fet de desenvolupar un projecte d'investigació sobre algun aspecte de la pràctica en una TN/TC determinada entra dins la competència exigible als professionals infermers, per la qual cosa és un dels criteris que han d'incloure per a l'acreditació.

A cadascun d'aquests criteris se li ha assignat un percentatge màxim determinat respecte a la puntuació total que es pot aconseguir.

Documentació necessària i Procediment

El COIB ha elaborat un document on s'estableix el procediment administratiu per a l'obtenció del diploma d'acreditació i capacitació en teràpies naturals, que consta de la d'un formulari específic, la presentació del currículum professional i del requeriment del diplomes certificats dels mèrits que s'hi esmenten.

La presentació del currículum professional és un altre dels criteris que han de ser valorats. La trajectòria que un professional ha seguit en els diferents vessants, l'ampliació de coneixements, la pràctica clínica, etc. permetran conèixer al Comitè d'Acreditació la trajectòria seguida per un professional, informació que pot avalar els criteris descrits anteriorment.

Valorada aquesta documentació pel Comitè d'Acreditació per a l'obtenció del DAC, si s'arriba a la puntuació exigida, el COIB emetrà l'obtenció del Diploma d'Acreditació i Capacitació (DAC) en Instruments Complementaris de les Cures Infermeres, seguit de dos punts i el nom de la teràpia que s'acredita.

Comitè d'Accreditació per a l'obtenció del DAC

Les persones que formin el Comitè d'Accreditació haurien de ser professionals que demostrin haver desenvolupat una reconeguda competència en l'àmbit de la infermeria en general, i també tenir domini suficient sobre les TN/TC en general o d'alguna en particular.

- Seran seleccionats i nomenats pel COIB un mínim de tres membres i un màxim de cinc, dels quals un pertanyerà a la Junta de Govern, que actuarà com secretari, un altre a la Comissió de Teràpies naturals i complementàries del COIB, i el tercer haurà de ser expert reconegut en la teràpia que s'acredita i amb experiència suficientment demostrada.
- Els membres pertanyents a la Junta de Govern i a la Comissió de Teràpies naturals i complementàries del COIB podran ser membres permanents del Comitè, mentre que el/la professional infermer expert variarà en funció de la TN/TC que s'acredita.
- Per a la resolució de les sol·licituds el Comitè d'Accreditació es reunirà, com a mínim, tres vegades a l'any.
- Els membres del Comitè d'Accreditació es comprometran formalment a respectar la informació obtinguda com a resultat d'aquesta activitat i a mantenir l'estricta confidencialitat.
- Emetran un informe final amb la puntuació obtinguda de cadascun dels sol·licitants mitjançant una acta de la reunió perquè el COIB pugui emetre el Diploma d'Accreditació i Capacitació i comunicat convenientment a la candidata o candidat.

REQUERIMENTS PER A L'ACREDITACIÓ

Es podrà acreditar que una infermera o un infermer té el coneixements mínims per a la pràctica de Teràpies Naturals i Complementàries acreditat pel COIB quan aconsegueixi obtenir els punts mínims requerits per cada una de les teràpies, segons aquesta escala de barems. El COIB ha establert una puntuació mínima exigible per a l'obtenció del DAC en cada una de les teràpies. Son les següents: Sofrologia (30 punts), Massatge terapèutic (35 punts), Reflexologia podal (30 punts), Teràpia floral (30 punts), Tècnica metamòrfica (25 punts), Drenatge limfàtic (25 punts), Fitoteràpia (40 punts) i Acupuntura (45 punts).

(Veure taula de requeriments a la pàgina següent).

REQUERIMENTS PER A L'ACREDITACIÓ		Punt x apartat	Màx. punts
I	Nivell de coneixement: <u>Formació bàsica</u> (un o més cursos) <u>en la teràpia (mínim hores)*</u> <p style="text-align: right;">(punts x crèdit)</p> <u>Formació continuada:</u> Assistència a cursos, tallers, seminaris, etc. <u>en la teràpia</u> <ul style="list-style-type: none"> - Acreditats pel SNS o universitats: 1 punt/crèdit (1crèdit=10 hores) - No acreditats SNS o universitats: 0.50 punts/crèdit (1crèdit=10 hores) <u>Formació continuada :</u> Assistència a congressos, jornades o trobades <u>en TN</u> <ul style="list-style-type: none"> - Acreditats pel SNS o universitats: 1 punts/esdeveniment - No acreditats SNS o universitats: 1 punts/esdeveniment 	1.5 1 0.50 0.25 0.15	25
II	Entrenament pràctic i experiència acumulada: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Exercici demostrat en <u>la teràpia</u> en centres públics o privats (punts per any treballat) ▪ Model de registre per a la valoració de la situació de salut de la persona (punt únic) ▪ Guies, protocols o procediments treball com a infermera que utilitza <u>la teràpia</u> (punts únics) ▪ Presentació de guies d'avaluació utilitzades en la seva pràctica en <u>la teràpia</u> (punts únics) 	5 1 2 3	20
III	Participació en esdeveniments científics: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conferències, ponències o comunicacions orals o format pòster relacionades amb la teràpia presentades en fòrums científics i/o professionals <ul style="list-style-type: none"> • Conferència: (2 punts / conferència) • Ponència a taula rodona: (1 punt/ponència a taula rodona) • Comunicació oral o pòster: primer autor/a: (0.5 punts/primer comunicant) • Altres autors comunicació oral o pòster (fins a 3 coautors): (0.25 punts/autor) ▪ Col·laboració comitès científics o organitzadors de congressos o altres esdeveniments relacionats amb les TN (1 punt per participació) 	2 1 0.5 0.25 1	10
IV	Activitat docent: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Professor universitat, escoles, centres relacionats amb la teràpia, (0.15 punts/h. lectiva) ▪ Activitat docent de F. Continuada en centres de treball en la teràpia (0.10 punts/h. lectiva) 	0.15 0.10	20
V	Publicacions: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Autor/a o coautor/a de llibres o capítols de llibre en TN (1.5 punts/llibre o capítol) ▪ Autor/a o coautor/a de llibres o capítols de llibre en la teràpia (3 punts/llibre o capítol) ▪ Autor/a o coautor/a d'articles en revistes relacionats amb les TN (1 punt per article) ▪ Autor/a o coautor/a d'articles en revistes d'infermeria relacionats amb la teràpia (2 punts per article) ▪ D'altres publicacions en revistes de salut i TN (1 punt per article) 	1.5 3 1 2 1	10
VI	Activitat investigadora: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Projectes d'investigació en la teràpia (5 punts) ▪ Projectes d'investigació en TN (2.5 punts) ▪ Disseny de projectes d'investigació en la teràpia (3 punts) ▪ Disseny de projectes d'investigació en TN (1,5 punts) ▪ Participació en l'elaboració d'un projecte relacionat amb la teràpia (1 punt) ▪ Participació en l'elaboració d'un projecte relacionat amb TN (0.5 punts) 	5 2.5 3 1.5 1 0.5	15

* Les hores mínimes exigibles per a la formació bàsica, sigui a través d'un curs o de més d'un curs, varien segons la teràpia. Son les següents: Sofrologia (80 hores), Massatge terapèutic (100 hores), Reflexologia podal (80 hores), Teràpia floral (60 hores) i, Tècnica metamòrfica (50 hores), Drenatge limfàtic (50 hores), Fitoteràpia (100 hores) i Acupuntura 300 h.

